
Σχέσεις των συζύγων από τον γάμο

Αγαπητές φίλες.

Στο τεύχος αριθμός 35 σ' αυτή την σελίδα της συζήτησης μεταξύ μας, η κ. Φ. Νικολαΐδου-Στεργιοπούλου, κάνει ορισμένες παρατηρήσεις πάνω στην εργασία μου που δημοσιεύθηκε με τον παραπάνω τίτλο, αναφορικά με την ανάλυση που έκανα στο νέο άρθρο 1387 του ΑΚ, του ν. 1329/83.

Πρώτα γράφει ότι υποστηρίζεται από εμένα η άποψη ότι «σήμερα αν η γυναίκα θα δουλέψει έξω από το σπίτι της, ρυθμίζεται με κοινή απόφαση και των δύο συζύγων». Δεν υποστηρίζεται από εμένα αυτή η άποψη, αλλά συνάγεται από την παρ. 1 εδ. Ι του άρθρου 1387 ΑΚ, που ορίζει ότι «οι σύζυγοι αποφασίζουν από κοινού για κάθε θέμα του συζυγικού τους βίου». Παρατηρεί λοιπόν ότι α) η εργασία τόσο του άνδρα όσο και της γυναίκας, εφόσον έχουμε την συνταγματική επιταγή του άρθρου 22 δεν εμπίπτει στο κεφάλαιο «των σχέσεων των συζύγων από το γάμο», και β) ότι το δικαίωμα προς εργασία του καθενός εκ των συζύγων, δεν είναι αντικείμενο συναποφάσεως. Την απάντηση μας δίδει η διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 1387 ΑΚ, που ορίζει ότι «η ρύθμιση από τους συζύγους του κοινού τους βίου, πρέπει να μην εμποδίζει την επαγγελματική και την υπόλοιπη δραστηριότητα του καθενός από αυτούς, και να μην παραβιάζει τη σφαίρα της προσωπικότητάς του». Η διάταξη αυτή, καθώς και η παρ. 1 του 1387 ΑΚ **εξειδικεύει την συνταγματική επιταγή** στο νέο οικογενειακό δίκαιο, και έτσι εμπίπτει το δικαίωμα του καθενός εκ των συζύγων προς εργασία, στο κεφάλαιο των σχέσεων των συζύγων από τον γάμο. (την παρ. 2 του σχετικού άρθρου προπαραθέτω δύο φορές, της παραγράφου, που σχολιάζει στην εργασία μου, είναι δημοσιευμένη και μπορείτε να την διαβάσετε).

Και εδώ είναι το λεπτό σημείο, ότι ακριβώς εμείς οι γυναίκες επιτύχαμε με την αναθεώρηση που έγινε να επιβληθούμε σε οποιαδήποτε νομική αμφισβήτηση, ότι δηλαδή ο άνδρας δεν μπορεί πια σε καμιά περίπτωση να αρνιέται να συναποφασίζει υπέρ της εξωοικιακής απασχόλησης της γυναίκας του. Και συνεχίζω στην ανάλυσή μου, «έτσι **σύμφωνα με το νέο νόμο, όχι μόνον ο άνδρας, δεν θα μπορεί να ζητά διαζύγιο για ισχυρό κλονισμό (άρθρο 1439 ΑΚ), αλλά** η γυναίκα θα έχει το δικαίωμα να ζητήσει την λύση του γάμου αν ο άνδρας αρνείται να συναποφασίσει υπέρ της ασκήσεως της δουλειάς της, και η άρνηση αυτή, θα θεωρείται καταχρηστική (**παράνομη**) (την υπογεγραμμένη φράση και τελική λέξη παραλείπει στο κείμενό της). Αναφέρω εγώ πουθενά όπως υποστηρίζει η κ. Νικολαΐδου ότι η άρνηση του ή της συζύγου να συναποφασίσει υπέρ της εργασίας του άλλου αποτελεί λόγον διαζυγίου; Αφού μοναδικός λόγος διαζυγίου σύμφωνα με το άρθρο 1439 ΑΚ (νέο), είναι ο αντικειμενικός κλονισμός του γάμου. Επομένως η άρνηση του ή της συζύγου, να συναποφασίσει υπέρ της εργασίας του άλλου, αποτελεί κλονιστικό του γάμου γεγονός, απλώς, σύμφωνα με το νέο άρθρο 1439 ΑΚ.

Και όταν γράφω ότι σήμερα με το νέο νόμο η άρνηση του συζύγου να συναποφασίσει υπέρ της εργασίας της γυναίκας του θεωρείται καταχρηστική (παράνομη),

δεν αναφέρομαι εις το παρελθόν αλλά εις το μέλλον. Διότι μέχρι σήμερα, όπως προπαραθέτω στην εργασία μου μία περίπτωση, και υπάρχουν και άλλες στην νομολογία μας, ο Άρειος Πάγος με απόφασή του δέχθηκε (έτος 1962) την αγωγή του άνδρα, να βγει διαζύγιο σε βάρος της γυναίκας του, επειδή η τελευταία αρνιόταν να εγκαταλείψει την θέση της, σε Δημόσια Υπηρεσία.

Φυσικά όχι μόνον η γυναίκα του σήμερα, αλλά και του χθές, προχώρησε από μόνη της στην εργασία. Δεν περίμενε ούτε την συνταγματική επιταγή, ούτε την αναθεώρηση του οικογενειακού δικαίου. Αλλά μόνον τώρα, με τον νέο νόμο μπορεί να προχωρήσει με νόμιμες διαδικασίες, και να δικαιωθεί. Γράφει ακόμη ότι από την εργασία μου νοείται διαφορετική ρύθμιση όταν πρόκειται για την εργασία της γυναίκας, και διαφορετική όταν πρόκειται για του άνδρα. Όμως η ίδια δεν γράφει πως εγώ υποστηρίζω ότι το δικαίωμα προς εργασία του καθενός, είναι αντικείμενο συζυγικής συναποφάσεως;

Ευχαριστώ πολύ.

Σόνια Μαστρογαμβράκη-Τσίτσου
Δικηγόρος Θεσ/νίκης
Πτυχιούχος Νομικής του Πανεπιστημίου Αθηνών.